

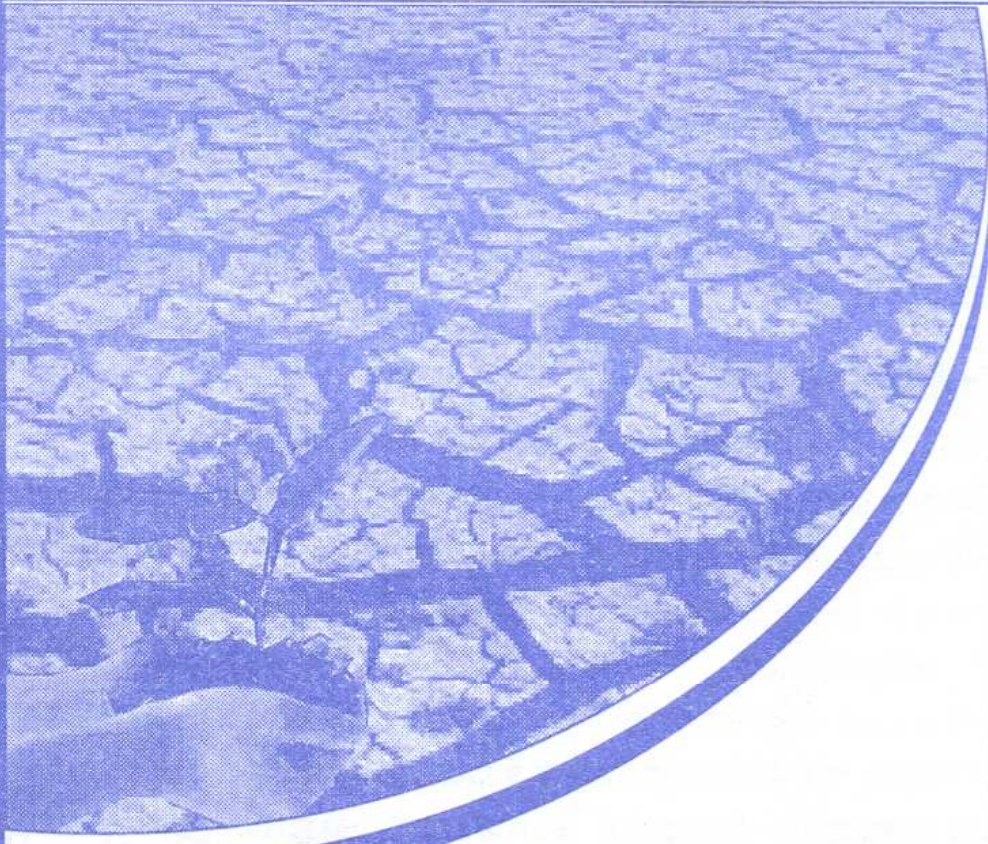

ತರಲಬಾಳು ರೂರಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಸಿರಿಗೆರೆ.

ತರಲಬಾಳು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ದಾವಣಗೆರೆ.
ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಪರಿಷತ್, ನವದೆಹಲಿ.

ಬಯಲು ನೀರಿಗೆ ವರ - ಋಷಿ ಕೋಟಗಾರಿಕೆ

ಲೇಖಕರು

ಶ್ರೀ ಬಸವನಗೌಡ ಎಂ. ಜಿ.

ಡಾ|| ದೇವರಾಜ ಟಿ. ಎನ್.

ತರಲಬಾಳು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ

ಕದಳೀವನ, ಎಲ್.ಐ.ಸಿ. ಕಾಲೋನಿ ಲೇಔಟ್

ಬಿ.ಐ.ಇ.ಟಿ. ರಸ್ತೆ, ದಾವಣಗೆರೆ-577 004.

ದೂರವಾಣಿ : 08192-263462, ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ : 08192-260969

ಮಿಂಚಂಚೆ : dvgtkvk@yahoo.com

ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ : www.taralabalukvk.com

ಮಿಷ್ಠಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬೇಸಾಯ ವಿಧಾನ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 750 ಮಿ.ಮೀ.ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯಾಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನಷ್ಟೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಕೃಷಿಗೆ ಮಿಷ್ಠಿ ಬೇಸಾಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಆಧಾರಿತ ಜಮೀನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಿಷ್ಠಿ ಜಮೀನುಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಿರುವ ಒಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ಶೇ. 11 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದು ಉಳಿದ ಶೇ.89 ರಷ್ಟು ಜಮೀನಿಗೆ ಮಳೆಯೇ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 8570 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಒಣ ಮತ್ತು ಅರೇ ಒಣ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ.

ದೇಶದ ಕೆಲವಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಪದೇ ಪದೇ ಸಂಭವಿಸುವುದು ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಬವಣೆ ಪಡುವ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಉಳಿದಿರುವ ಮಾರ್ಗ ಎಂದರೆ ಮಿಷ್ಠಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು. ಹೀಗೆ ಒಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿವೆ ಅವುಗಳೆಂದರೆ.

★ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು ಮಿಷ್ಠಿ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ವಿಮೆ ಬೆಳೆಗಳಿದ್ದಂತೆ.

★ ಜಮೀನಿನ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗದ ಲಾಭದಾಯಕ ಬಳಕೆ.

★ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂದ್ರತೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಕಳೆಗಳ ಹತೋಟಿ ಸಾಧ್ಯ.

★ ಇಂತಹ ತೋಟಗಳಿಂದ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುವ ಬಿತ್ತನೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಇದರಿಂದ ವರಮಾನ ಹೆಚ್ಚಳ.

★ ವಾತಾವರಣ ಪರಿಶುದ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ಮಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಅನುಕೂಲಕರ ಸನ್ನಿವೇಶ ಏರ್ಪಡುವಿಕೆ.

ಮಿಷ್ಠಿ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಬೆಳೆಗಳ ಕೆಲವು ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

★ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿರ ಬೇಕು.

★ ಬರಗಾಲ ಅಥವಾ ಚೌಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿರಬೇಕು. (ಗೋಡಂಬಿ, ಸಪೋಟ, ಸೀಬೆ)

★ ಗಡುತರವಾದ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. (ಸೀತಾಫಲ, ಬೋರೆ, ಹುಣಸೆ)

★ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರು ಬಿಡುವ ಗಿಡಗಳಾಗಿರಬೇಕು (ಮಾವು, ಹುಣಸೆ, ಹಲಸು)

★ ನೀರಿನ ಆವಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ದಪ್ಪ ಎಲೆಗಳು, ರಂಧ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಲೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

★ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಲೆಗಳನ್ನು ದುರಿಸಿ ತೇವವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಉದಾ : ಬೋರೆ.

ಉಕ್ಕಿ ತೋಟದ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಯೋಜನೆಯ ಸೂತ್ರಗಳು

★ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಜಾಗವು ಓಡಾಡಲು, ಸಾಗಾಣೆ ಮಾಡಲು, ಕಾವಲು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿರಬೇಕು.

★ ಬೀಡು ಜಮೀನಾಗಿದ್ದರೆ ಗಿಡಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಗೆದು ಉಳಿಮೆ ಮಾಡಿ ಸಮ ಮಾಡಬೇಕು.

★ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ರಸ್ತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು.

★ ಮಳೆಯ ನೀರು ಸಾಕಷ್ಟು ಹರಿದು ಹೋಗುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.

★ ನಿತ್ಯ ಹಸುರಿನ ಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ಮುಂಭಾಗದ ತಾಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಭಾಗಶಃ ಅಥವಾ ಪೂರ್ತಿ ಎಲೆಯುದಿರುಸುವ ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಹಿಂಭಾಗದ ತಾಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೆಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.

★ ಗಿಡ್ಡ ಜಾತಿಯ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಎತ್ತರ ಜಾತಿಯ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಡಬೇಕು.

★ ಆಯಾ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿನ ತಳಿಗಳನ್ನು ಸರಿಸಿ ಸಾಲುಗಳ ಮತ್ತು ಸಸಿಗಳ ನಡುವೆ ಸೂಕ್ತ ಅಂತರ ಕೊಡಬೇಕು.

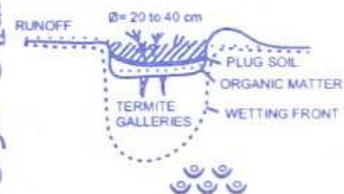
★ ತೋಟ ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಅದರ ಸುತ್ತ ಬಲವಾದ ಹಾಗೂ ಎತ್ತರದ ಗಾಳಿ ತಡೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕು.

★ ಮಿಷ್ಕಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಜಾಗದ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಅಂತಹುದೇ ತೋಟಗಳಿದ್ದರೆ ಆ ತೋಟ ಮಾಡುವವರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಮಿಷ್ಕಿ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ :

ಸಮಪಾತಳಿ ಬದುಗಳು :

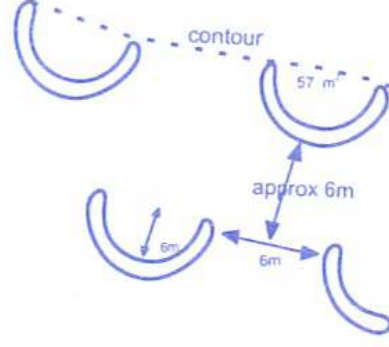
ಇಳಿಜಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ನೀರು ಬೇಗ ಹರಿದುಹೋಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಇಳಿಜಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ತಗ್ಗು ತಗೆದು, ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡಬೇಕು. ತಗ್ಗು ಕಾಲುವೆಯ ಕೆಳಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿರುವ ಮಣ್ಣಿನ ಕಟ್ಟೆಯೇ ಸಮಪಾತಳಿ ಸಾಲು.

ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರದ ಬದುಗಳು

ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬರಗಾಲ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇಳಿಜಾರಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬದುಗಳನ್ನು ಹಾಕಬಹುದು.

ಇಳಿಜಾರು ಭೂಮಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಗಿಡ ನೆಟ್ಟ ಗುಣಿಯ ಇಳಿಜಾರಿನ ಕಡೆ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರದ ತಗ್ಗು ತಗೆದು ಆ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಗ್ಗಿನ ಕೆಳ ಅಂಚಿನ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬದುವಿನಂತೆ ಹಾಕಬಹುದು.

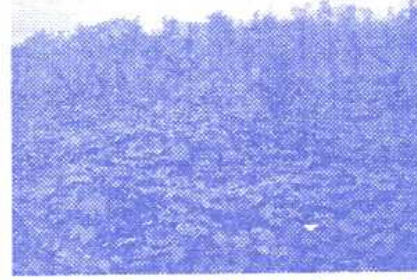
ಗಾಳಿ ತಡೆ ನಿರ್ಮಾಣ :

ತೋಟದಲ್ಲಿನ ಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ಬಲವಾದ ಗಾಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಸುತ್ತ ಬೆಳೆಸಿದ ಸಾಲು ಮರಗಳನ್ನು ಗಾಳಿ ತಡೆಯನ್ನುತ್ತವೆ. ಗಾಳಿ ತಡೆ ಅದರ ಎತ್ತರದ ಸಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು ದೂರದವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಸರ್ವೆ, ಸಿಲ್ವರ್ ಓಕ್, ನೆರಳೆ, ಬೆಲ, ಬಿಲ್ವ, ಹಲಸು ಇತರೆ.

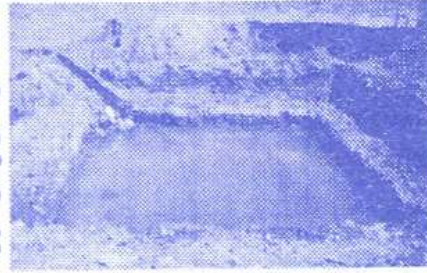
ಹೊದಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು :

ಸಾಲುಗಳ ಮತ್ತು ಸಸಿಗಳ ನಡುವೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜಾಗ ಖಾಲಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಡುವ ಬದಲಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಹೊದಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮಳೆಗಾಲದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವು ಒತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನೆಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ದಪ್ಪ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ಜೋರಾಗಿ ಮಳೆಯಾದರೂ ಮಣ್ಣು ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲಸಂದಿ ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಲು ಉಪಯುಕ್ತ ಇದರಿಂದ ಕಳೆಗಳ ಹತೋಟಿ ಸಹ ಸುಲಭವಾಗಿತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ ಹೊಂಡಗಳನ್ನು ತಗೆಯುವುದು :

ತೋಟದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಇಳಿಜಾರು ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಹೊಂಡಗಳನ್ನು ತಗೆದು ಮಳೆಯ ನೀರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೀರ್ಘಕಾಲ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದಾಗ ಈ ಕೃಷಿ ಹೊಂಡಗಳಲ್ಲಿನ ನೀರನ್ನು ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಉಳಿಸಬೇಕು. ಹೊಂಡಗಳ ತಳಭಾಗ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಶ್ವಗಳನ್ನು ಸಿಮೆಂಟ್ ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವುದಾದರೂ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಭದ್ರಪಡಿಸಿದರೆ ನೀರು ಬೇಗ ಬಸಿದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಳೆ ನೀರು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೀನು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಮಡಿಕೆ ನೀರಾವರಿ/ಜೆನುಗು ನೀರಾವರಿ :

ಐದರಿಂದ ಹತ್ತು ಲೀಟರ್ ಹಿಡಿಸುವ ಸುಟ್ಟ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು, ಬಾಯಿ ಕಿರಿದಾಗಿದ್ದು ಕೈ ಹಿಡಿಸುವಷ್ಟು ಅಗಲವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಲಾ ಒಂದೆರಡು ತೂತುಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಯ ದಾರವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ತೂರಿಸಿ, ಅನಂತರ ಗಿಡಗಳ ಬುಡದ ಪಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹೂರಬೇಕು.

ನೆಲದಿಂದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಕಂಠ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸುವಂತಿದಲ್ಲಿ ಸಾಕು ಇದರಿಂದ ಶೇ 50ರಷ್ಟು ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.

ಹೊದಿಸುವಿಕೆ :

ಹುಲ್ಲು, ತರಗಲೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊದಿಸಿ ನೀರು ಆವಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಈ ಹೊದಿಸುವಿಕೆ ಕಳೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ಕೊಚ್ಚಣೆಯನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ತಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಪಾಲಿಥೀನ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

ಆವಿ ನಿರೋಧಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ :

ಆವಿನಿರೋಧಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿಂಪರಿಸಿದಾಗ ತೆಳ್ಳನೆಯ ಪದರವೇರ್ಪಟ್ಟು ಪತ್ರ ರಂಧ್ರಗಳ ವಾಪನಾ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದುವುದರಿಂದ ನೀರು ಆವಿಯಾಗುವಿಕೆಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹನಿ ನೀರಾವರಿ :

ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಮುಖಾಂತರ ಶೇ. 30 ರಿಂದ 50ರಷ್ಟು ನೀರಿನ ಉಳಿತಾಯ ಸಾಧಿಸಬಹುದು.

ಕೃಷಿ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಮೀನು ಕೃಷಿ ಮಾಡಿ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಬೆಳೆಗಳ ಹೆಸರು	ತಳಿಗಳು	ಅಂತರ (ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಸಸ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ (ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ)
	ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಳೆಗಳು			
1.	ಮಾವು	ಬಾದಮಿ, ಮಲ್ಲಿಕ, ರಸಪೂರಿ	10*10	100
2.	ಸಪೋಟ	ಕಾಲಿಪಟ್ಟ, ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಬಾಲ್	10*10	100
3.	ಹಲಸು	ಸಿಂಗಪೂರ್ ಸ್ಥಳೀಯ	10*10	100
4.	ಬೋರೆ	ಉದ್ರೂಸ್, ನಸಗುರ್-2	8*8	153
5.	ದಾಳಿಂಬೆ	ಭಾಗವಾ, ಜ್ಯೋತಿ, ಗಣೇಶ್	6*6	335
6.	ಸೀತಾಫಲ್	ಮಮೂತ್	6*6	277
7.	ನೆಲ್ಲಿ	ಕೃಷ್ಣ, ಕಾಂಚನ್	5*5	400
8.	ಅಂಜೂರ	ಪೂನ	5*5	400
9.	ನೇರಳೆ	ಜಂಬೂ ನೇರಳೆ	10*10	100
10.	ಗೋಡಂಬಿ	ಉಲ್ಲಾಳ್, ಚಿಂತಾಮಣಿ ತಳಿಗಳು	8*8	173
11.	ಸೀಬೆ	ಸರ್ದಾರ್, ಅಲಹಾಬಾದ್	6*6	170
12.	ಹುಣಸೆ	ಬಿ.ಕೆ.ವಿ.ಕೆ-6, ಪಿ.ಕೆ.ಎಂ-1	10*10	100
	ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳು			
1.	ನುಗ್ಗೆ	ಪಿ.ಕೆ.ಎಂ-1, ಭಾಗ್ಯ ಧನರಾಜ್	3*3	1100
2.	ಕರಿಬೇವು	ಸುಹಾಸಿನಿ	3*4	830
	ಹೂವಿನ ಬೆಳೆಗಳು			
1.	ಸಂಪಿಗೆ		8*8	156

ಕೃಷಿ ಹೊಂಡ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಜಲ ಸಂಪತ್ತು ರಕ್ಷಿಸಿ

ಮರ ನೆಟ್ಟು ಬರ ಅಳಿಸಿ

ಮಿಷ್ಕಿ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು ಜೀವವಿಮೆ

ಇದ್ದಂತೆ